

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد.

۲۰۱۹/۰۱/۲۷

خوشحال آصفی

که سوله ونه شي، بل بحران راتلونکی دی

په داسې حال چې له یوې خوا د سولې لپاره افغان دولت او امریکا تر پخوا هڅې زیاتې کړي او تر پخوا اوس ورته هیله مندي زیاته شوې؛ خو له بلې خوا بیا څو میاشتې وروسته د اوسني افغان دولت کاري موده پایته رسېږي او نوې ټاکنې ترسره کېږي چې ورسره یو ځل بیا د یو نوي بحران د رامنځته کېدو وېره لیدل کېږي. که څه هم د وسله والو طالبانو سره د زلمي خلیلزاد لیدو کاتو د افغانانو تر منځ سولې ته هیله مندي زیاته کړې ده خو د سولې په روانو خبرو هم په لویه کچه ځکه باور نه شي کېدلی چې د زلمي خلیلزاد له پرله پسې هڅو سره بیا هم طالبان لا افغان حکومت سره خبرو ته نه دي حاضر شوي. آن په وروستیو کې خو داسې راپورونه هم خپاره شول چې طالبانو یواځې له امریکا سره اوربند منلی دی او افغان حکومت سره اوربند هم نه کوي طالبان له یوې خوا د سولې خبرې پر مخ وړي او له بلې خوا بیا د افغان حکومت په مقابل کې یې خونړی جگړه روانه کړې ده. بڼه بېلگه یې څو ورځې وړاندې په میدان وردگ ولایت کې د افغان ملي امنیت په منسوبینو خونړی برید یادولی شو چې د لویدیځو رسنیو د راپورونو له مخې په کې تر ۱۰۰ زیاد د ملي امنیت سرتیري شهیدان او په لسگونو نور ټپیان شول.

د سولې په نه شتون کې افغانستان له کوم بحران سره مخ کېږي؟

د سولې په نه شتون کې افغانستان ته احتمالي دوه ستر گواښونه شتون لري چې که یې مخنیوی او سم مدیریت ونه شي نو افغانستان له لوی ناوړین او بحران سره مخ کولی شي

لومړی؛ ټاکنې او ټاکنیزې ناندې:

د ۲۰۱۴ کال ولسمشریزې ټاکنې لا هم خلکو ته په یادې دي، د هغه مهال د منم او نه منم، موازي حکومتونو د اعلان او د افغانستان د تجزیې گواښونه لا هیچا نه دي هیر کړي. هغه مهال یواځې د دوه تنو نوماندانو (اشرف غني او عبدالله عبدالله) تر منځ ټاکنیز جنجال موجود و چې آن په د موازي حکومتونو د اعلان گواښونه وشول. خو د راتلونکي کال په ټاکنو کې قوي احتمال دا دی چې درې یا څلور تیمونه به په خپل منځ کې قوي سیالي وکړي. بله ستونزه دا ده چې اوسنی حکومت د پخواني حکومت په پرتله ضعیفه او د دوه سرونو لرونکی دی، هغه مهال د پرېکړو صلاحیت یواځې له حامد کرزي سره و، خو د راتلونکي کال په ولسمشریزو ټاکنو کې دوه حکومتي سرونه شتون لري. د ۲۰۱۴ کال ټاکنیزو جنجالونو ته په کتو داسې ښکاري چې راتلونکي ټاکنې به د تیرو په پرتله ډیرې جنجالي او بحران زیږوونکې وي.

بله اندېښنه د راروان کال ټاکنو ته دا ده چې اوسني نوماندان یا یې مرستیالان ډیری یې داسې دي چې په سوله کې خپل زیان ویني او په یو نه یو ډول د طالب سره د سولې مخالف دي. که طالب په اوسمهال کې له فرصت استفاده ونه کړي او له اوسني حکومت سره سوله ونه کړي؛ نو که چیرې راتلونکي حکومت له اشرف غني پرته هغوی ته رسېږي چې په سوله کې خپله سیاسي بقا په خطر کې ویني نو ښکاره ده چې طالب به د قطر پر ځای بیرته غرونو ته سفر کوي او یو ځل بیا به لسیزې افغانان د جنگ په لمبو کې سوځي.

دویم؛ د بهرنیو ځواکونو وتل:

په داسې یو حالت کې چې افغانستان له وسله والو طالبانو سره لا د سولې څرک نه لگېږي او جنجالي ولسمشریزې ټاکنې هم په لاره دي؛ که په همداسې حالت کې نړیوال ځواکونه هم د افغان امنیتي ځواکونو شا پرېږدي او له افغانستانه

د پاڼو شمېره: له 1 تر 2

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رایرلو مخکې په څیر و لولئ

وځي نو له دښمن سره به د جنگ روحیه لا پیاوړې او د سولې خبرې به ورته بې ارزښته ښکاره شي. وسله وال طالبان به فکر کوی چې امریکا یې ماته کړې، له افغانستانه ووتله، اوس نو کولی شي چې افغان حکومت له نظامي لارې مات کړي بیا نو څه اړتیا ده چې د سولې خبرې وشي. طبیعي ده چې طالبان به خپل کاذب غرور له سولې ګرځوي او یو ځل بیا به د جګړو لیکو ته ورځي.

که څه هم له کلونو راهیسې د افغانستان امنیتي ځواکونه د خلکو ساتنه کوي او بهرنیان په جنگ کې زیاد دخیل نه دي؛ خو بیا هم په افغانستان کې د بهرنیو قواوو شتون د ډیرو فرصت طلبه خلکو مخه نیولې او نشي کولی چې د دوی په شتون کې ګډوډي رامنځته کړي. خو که چیرې بهرنی ځواکونه پرته له دې چې خپله تشه ډکه کړي او بیا له افغانستانه وځي نو قوي احتمال شته چې دښمن به له دغه تشې پورته ګټه پورته کوي او د راتلونکو ټاکنو پر مهال به لوی ناورین رامنځته کړي.

څه باید وشي؟

د پورته یاد شویو احتمالي ناورینونو څخه د مخنیوي لپاره مسولیت افغان حکومت او وسله والو طالبانو د دواړو په غاړه دی. حکومت دې راتلونکي ټاکنې ښه او قوي مدیریت کړي او وسله وال طالبان دې هر څومر ژر چې کیدای شي له افغان حکومت سره خبرو ته حاضر شي. له یوې خوا به افغان حکومت له ناورینه ساتل شوی وي او له بلې خوا به طالبانو د سولې راغلی فرصت له لاسه نه وي ورکړی. وسله وال طالبان باید د اشرف غني په حکومت باور وکړي او ورسره ژر تر ژره خبرو ته حاضر شي، ځکه یواځینې شخص اشرف غني دی چې د سولې لپاره تر هر بل افغان ډیرې هڅې کوي او که سوله وشي او اشرف غني بیا هم په واک پاتې شي نو باوري يم چې راتلونکي پنځه کلونه به د افغانستان په تاریخ کې د پرمختګ د کلونو په نوم ولیکل شي.

پای